

ПИТАННЯ ЦИВІЛІСТИКИ**ЛИТОВЧЕНКО Л.А.,**кандидат історичних наук, доцент
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 347.254/453.3

**ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН ОРЕНДИ ЖИТЛА
З ВИКУПОМ: ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ**

Висвітлюються особливості правового регулювання відносин оренди житла з викупом, зокрема публічно-правова складова регулювання цих правовідносин. З'ясовуються поняття «надання громадянам державної підтримки на будівництво (придбання) доступного житла», «доступне житло», «право на надання державної підтримки».

Ключові слова: доступне житло; державна підтримка будівництва (придбання) доступного житла, оренда житла з викупом.

Освещаются особенности правового регулирования отношений аренды жилья с выкупом, в частности публично-правовая составляющая регулирования этих правоотношений. Выясняются понятия "предоставление гражданам государственной поддержки на строительство (приобретение) доступного жилья" "доступное жилье", "право на предоставление государственной поддержки".

Ключевые слова: доступное жилье; государственная поддержка строительства (приобретения) доступного жилья, аренда жилья с выкупом.

The features of the legal regulation of relations of lease of accommodation with redemption, in particular publicly-legal constituent of regulation of these legal relationships are cleared-up. Concepts "Grant to the citizens of state support on building (acquisition) turn out accessible accommodation" "accessible accommodation", "right to the grant of state support" are turned out.

Keywords: accessible accommodation; state support of building (acquisition) of accessible accommodation, lease of accommodation with redemption.

Одним із пріоритетів розвитку України як демократичної, соціальної і правової держави є забезпечення громадянам можливості мати житло, адже від наявності житла та його благоустрою залежать здоров'я, працездатність, тривалість життя людини. Житло є однією із складових, які характеризують достатній життєвий рівень, право на який визначено у ст. 48 Конституції України [6].

Згідно зі ст. 47 Конституції України кожен має право на житло, а держава створює умови, за яких особа може реалізувати це конституційне право. Конституцією України визначено, що громадянин може побудувати житло, придбати його у власність або взяти в оренду. Громадянам, які потребують соціального захисту, житло надається державою та органами місцевого самоврядування безоплатно або за доступну для них плату відповідно до закону.

Аналіз положень Конституції України та чинного законодавства, що регулюють правовідносини у сфері житлового найму (оренди), звертає увагу на концептуально оновлений підхід законодавця щодо нормативного забезпечення права на житло. Головні зміни полягають у тому, що, проголосивши право кожного на житло, держава вже не бере на себе обов'язок забезпечити безоплатно житлом з державного або громадського житлових фондів усіх громадян, які потребують поліпшення житлових умов, як це проголошувалося в минулому у ст. 44 Конституції (Основного Закону) СРСР від 7 жовтня 1977 р. [4] та у ст. 42 Конституції (Основного Закону) України від 20 квітня 1978 р. [5]. У нині чинній Конституції України акцент робиться на тому, що держава створює умови для будівництва громадянами житла, придбання його у власність, а також оренди житла. Лише громадянам, які потребують соціального захисту, житло надається безоплатно або за доступну для них плату відповідно до закону (ст. 47 Конституції України).

Отже, виявляється особливість конституційно-правового регулювання права на житло: з одного боку, визначається державне сприяння здійсненню права на житло цивільно-правовими засобами, з іншого – держава гарантує забезпечення права на житло громадянам, які потребують державної підтримки або соціального захисту.

На реалізацію визначених державою пріоритетів щодо забезпечення права на житло громадян, які потребують державної підтримки або соціального захисту, останніми роками прийнято чимало нормативно-правових актів, серед яких закони України «Про житловий фонд соціального призначення» від 12 січня 2006 р. № 3334-IV [16]; «Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва» від 25 грудня 2008 р. № 800-V [17]; «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державного регулювання у сфері будівництва житла» від 29 червня 2010 р. № 2367-VI [13]; постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної цільової соціально-економічної програми будівництва (придбання) доступного житла на 2010-2017 роки» від 11 листопада 2009 р. № 1249 [18]; «Про затвердження Порядку надання державної підтримки для забезпечення громадян доступним житлом» від 11 лютого 2009 р. № 140 [19]; «Про затвердження Порядку оренди житла з викупом» від 25 березня 2009 р. № 274 [8]; «Про деякі питання реалізації Закону України «Про житловий фонд соціального призначення» від 23 липня 2008 р. № 682 [15]; «Про Єдиний державний реєстр громадян, які потребують поліпшення житлових умов» від 11 березня 2011 р. № 238 [20]; Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Державної цільової соціально-економічної програми будівництва (придбання) доступного житла на 2009–2016 роки» від 5 листопада 2008 р. № 1406-р. [21] та інші.

Розвиток законодавства, що регулює правовідносини у житловій сфері, формування нових правових механізмів забезпечення права на житло зумовлюють необхідність їх наукового аналізу. У цьому контексті актуальним постає дослідження проблем правового регулювання оренди житла з викупом як особливого виду найму (оренди) житла.

Проблемні питання реалізації майнових житлових прав громадян цивільно-правовими засобами були предметом досліджень В.Я. Бондаря, О.В. Воронової, М.К. Галантича, Я.В. Гуляка, Л.Г. Лічмана, В.Ф. Маслова, Є.О. Мічуріна, І.В. Міщенко, О.С. Омельчука, М.В. Скаржинського, Т.Р. Федосеєвої та інших вчених, аналіз праць яких дає змогу оцінити стан досліджуваної проблеми, виявити питання, що потребують подальшого дослідження. Варто при цьому зазначити недостатню в цілому вивченість проблем, пов'язаних з договорами житлового найму, у контексті законодавства, що змінюється. Серед питань, які потребують дослідження, є оренда житла з викупом як вид найму (оренди) житла, правове регулювання якого визначено Законом України «Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва» від 25 грудня 2008 р. № 800-V [17] та іншими нормативно-правовими актами.

Метою даного дослідження є з'ясування особливостей правового регулювання відносин оренди житла з викупом, зокрема, публічно-правової складової регулювання цих правовідносин.

Договір оренди житла з викупом набув правового регулювання відповідно до Закону України «Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва», згідно з яким до Цивільного кодексу України [22] (далі – ЦК) було внесено доповнення (ст. 810-1 «Оренда житла з викупом») та відповідні доповнення до ст. 811, 820, 825. Надалі Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державного регулювання у сфері будівництва житла» від 29 червня 2010 р. № 2367-VI [13] було введено доповнення до ч. 1 ст. 810-1 ЦК, з урахуванням якого оренда житла з викупом «є особливим видом найму (оренди) житла, що може передбачати відступлення орендодавцем права вимоги боргу іншій особі – вигодонабувачу».

Слід звернути увагу на те, що донедавна Цивільний кодекс України формально ототожнював поняття «найм житла» і «оренда житла», хоча нормами глави 59 ЦК врегульовувався саме договір найму житла, а поняття оренди житла залишалося лише задекларованим у назві цієї глави. Останнє викликало справедливу критику вчених-правознавців [1].

Наразі у ЦК поняттями «найм» і «оренда» житла поійменовано різні юридичні конструкції. Перш за все, за договором найму житла (ст. 810 ЦК) виникають зобов'язальні відносини з користування житлом, а за договором оренди житла з викупом (ст. 810-1 ЦК) зобов'язання, що виникає з приводу користування житлом, припиняється після повного викупу орендарем житла у встановлений строк, після чого фізична особа-орендар – сторона за договором оренди житла з викупом – набуває речове право (право власності) на житло, що було предметом даного договору. Отже, договір оренди житла з викупом вирізняється особливостями, які мають концептуальний характер.

Цивільно-правове визначення оренди житла з викупом надається у ст. 810-1 ЦК, згідно з якою оренда житла з викупом є особливим видом найму (оренди) житла, що може передбачати відступлення орендодавцем права вимоги боргу іншій особі – вигодонабувачу (ч. 1). За договором оренди житла з викупом одна сторона – підприємство-орендодавець передає другій стороні – фізичній особі (особі-орендарю) житло за плату на довготривалій (до 30 років) строк, після закінчення якого або достроково, за умови повної сплати орендних платежів, житло переходить у власність орендаря (ч. 2).

Підприємство-орендодавець набуває право власності на попередньо обране особою-орендарем житло з метою подальшої передачі такого житла у довгострокову оренду з викупом такій особі та здійснює розпорядження таким житлом до його повного викупу (ч. 3 ст. 810-1 ЦК).

Із змісту Закону України «Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва» випливають особливості правовідносин оренди житла з викупом, які характеризуються поєднанням двох елементів – публічно- та приватно-правового регулювання.

Об'єктом приватно-правового регулювання є безпосередньо правовідносини, які встановлюються на підставі договору оренди житла з викупом (ст. 810-1 ЦК, Порядок оренди житла з викупом, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2009 р. № 274 [8], Примірний договір оренди житла з викупом, затверджений наказом Мінрегіонбуду від 24 червня 2009 р. № 252 [11]).

Так, відповідно до ст. 5 Закону України «Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва» оренда житла з викупом – це правовідносини підприємства-орендодавця та фізичної особи-орендаря, що виникають на підставі укладеного ними договору оренди житла з викупом та регулюються Цивільним кодексом України і цим Законом. Порядок цих правовідносин регулює механізм (1) взаємодії сторін договору; (2) укладення договору оренди житла з викупом; (3) визначення розміру орендної плати; (4) повернення коштів у разі припинення договору з ініціативи орендаря; (5) повернення коштів у разі розірвання договору оренди житла з викупом у зв'язку з його невиконанням; (6) формування резерву непередбачених витрат, пов'язаних з обслуговуванням зобов'язань орендаря; (7) здійснення управління житлом орендодавцем до повного викупу житла орендарем; (8) дострокового припинення договору оренди житла з викупом з ініціативи спадкоємця тощо.

Разом з тим правовідносини оренди житла з викупом виникають за умови сплати орендарем коштів початкового внеску (30 % вартості житла) відповідно до механізму, визначеного «Порядком надання державної підтримки для забезпечення громадян доступним житлом», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2009 р. № 140 [7].

Отже, передумовою укладення цивільно-правового договору оренди житла з викупом є обов'язкове дотримання всіх умов, що визначені Законом України «Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва». Останні можна охарактеризувати як елемент публічно-правового регулювання відносин оренди житла з викупом, відображення якого є механізм регулювання правовідносин з надання громадянам державної підтримки на будівництво (придбання) доступного житла.

Правова категорія «доступне житло» запроваджена у низці нормативно-правових актів, що регулюють відносини із забезпечення житлом громадян, які потребують поліпшення житлових умов. Так, у розпорядженні Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2008 р. № 1406-р «Про схвалення Концепції Державної цільової соціально-економічної програми будівництва (придбання) доступного житла на 2009 – 2016 роки» [21] акцентується увага на необхідності забезпечення державної підтримки будівництва (придбання) доступного житла для окремих категорій громадян, що потребують поліпшення житлових умов і які не мають або втратили у зв'язку з підвищенням своїх доходів право на забезпечення соціальним житлом.

У ст. 4 Закону України «Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва» визначено, що житло, яке передається громадянам в оренду з викупом, належить до категорії доступного житла. Це житлові будинки (комплекси) та квартири, що збудовані і що будуються за державної підтримки.

При цьому архітектурно-планувальні і технічні вимоги до доступного житла встановлюються державними будівельними нормами з обов'язковим урахуванням вимог до енергозбе-

реження, а також дотриманням вимог щодо умов здешевлення вартості будівництва доступного житла. Істотною є вимога Закону про те, що доступне житло використовується лише за призначенням відповідно до встановлених Кабінетом Міністрів України правил користування приміщеннями житлових будинків [9].

Державна підтримка будівництва (придбання) доступного житла відповідно до ст. 4 вказаного Закону здійснюється за рахунок коштів державного та/або місцевих бюджетів, а контроль за будівництвом та прийняттям в експлуатацію об'єктів доступного житла покладається на Раду Міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київську і Севастопольську міські державні адміністрації та центральний орган виконавчої влади з питань будівництва та архітектури.

Законодавством визначено, що на конкурсних засадах проводиться відбір замовника (забудовника) будівництва доступного житла [18]. Державна іпотечна установа [14 здійснює відбір уповноваженого банку, у якому громадянин, який має право на державну підтримку, відкриває поточний рахунок. У договорі про відкриття поточного рахунка передбачається умова щодо можливості безспірного списання коштів, які надходять на поточний рахунок громадянина, на фінансування будівництва доступного житла. Кредити уповноваженими банками видаються на строк до 30 років. Відсоткова ставка фінансування за кредитами на будівництво (придбання) доступного житла встановлюється у розмірі облікової ставки Національного банку України плюс два відсотки.

Замовник будівництва доступного житла укладає з громадянином та уповноваженим банком договір про будівництво доступного житла, підставою для чого є документ про попередню згоду уповноваженого банку на надання громадянину кредиту на суму, що відповідає вартості житла, за винятком 30 % вартості житла, що сплачує держава. За цієї умови для надання державної підтримки кошти (за рахунок державного та місцевих бюджетів) у розмірі 30 % вартості доступного житла перераховуються на поточний рахунок громадянина, відкритий в уповноваженому банку [7].

Державна підтримка будівництва доступного житла полягає у сплаті державою 30 % вартості будівництва (придбання) доступного житла та/або наданні пільгового іпотечного житлового кредиту в уповноваженому банку.

Зазначеним Законом встановлено, що право на отримання державної підтримки надається громадянам, які потребують поліпшення житлових умов відповідно до законодавства. Державна підтримка надається з розрахунку не більш як 21 квадратний метр на одну особу та додатково 10,5 квадратних метра загальної площі житла на сім'ю. Решту вартості житла буде сплачувати громадянин, який уклав договір про будівництво (придбання) доступного житла, за власні кошти. Державна підтримка для будівництва (придбання) доступного житла надається сім'ям та одиноким громадянам лише один раз. Право на отримання такої підтримки вважається використаним з моменту отримання громадянином такого житла у власність.

Відповідно до п. 2 Порядку надання державної підтримки для забезпечення громадян доступним житлом, затвердженого Постановою КМУ від 11 лютого 2009 р. № 140, *право на надання державної підтримки* мають громадяни: 1) які перебувають на обліку як такі, що потребують поліпшення житлових умов; 2) середньомісячний сукупний дохід яких разом з членами їх сімей з розрахунку на одну особу не перевищує за даними Держкомстату чотирикратного розміру середньомісячної заробітної плати у регіоні; 3) яких відповідно до рішення місцевого органу виконавчої влади включено до списку осіб, що мають право на доступне житло [7]. Інформація про громадян, що мають право на доступне житло, має бути внесена до Єдиного державного реєстру громадян, які потребують поліпшення житлових умов відповідно до законодавства [13; 20].

Для порівняння, відповідно до ч. 2 ст. 10 Закону України «Про житловий фонд соціального призначення» правом взяття на соціальний квартирний облік користуються громадяни України: а) для яких таке житло є єдиним місцем проживання або які мають право на поліпшення житлових умов відповідно до закону; б) середньомісячний сукупний дохід яких за попередній рік з розрахунку на одну особу в сумі менший від величини опосередкованої вартості найму житла в даному населеному пункті та прожиткового мінімуму, встановленого законодавством. При визначенні середньомісячного сукупного доходу враховується вартість майна, що знаходиться у власності громадянина та членів його сім'ї на момент взяття на соціальний квартирний облік [16]. Порядок врахування вартості майна, що знаходиться у власності громадянина та членів його сім'ї, та порядок визначення величини опосередкованої вартості найму житла в населеному пункті за-

тверджені відповідними постановами Кабінету Міністрів України [2].

Слід також зазначити, що правова категорія «*громадянин, який потребує поліпшення житлових умов*» є категорією, яка визначена у главі 1 розділу III чинного нині Житлового кодексу Української РСР від 30 червня 1983 р. [3] і відповідно до нього у Правилах обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і надання їм жилих приміщень в Українській РСР, затверджених постановою Ради Міністрів Української РСР і Української республіканської ради професійних спілок від 11 грудня 1984 р. № 470 (із змінами) [10]. Напевно, з урахуванням останнього Н.Ю. Голубева звертає увагу на те, що зрештою питання оренди житла з подальшим викупом можна врегулювати у Житловому кодексі, адже йдеться про надання так званого «соціального житла» [23, с. 453]. Проте оренда житла з викупом істотно відрізняється від надання соціального житла, так само відрізняються між собою договір оренди житла з викупом і договір найму соціального житла, які врегульовуються різними нормативно-правовими актами. До того ж, хоча у Законі України «Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва» використовується категорія «громадяни, які потребують поліпшення житлових умов», варто звернути увагу на те, що ЦК (ч. 2 ст. 810) відокремлює правове регулювання найму житла, що є об'єктом права приватної власності, від найму житла, що є об'єктом державної і комунальної власності. Тому, на наш погляд, вимога щодо перебування громадянина на квартирному обліку осіб, які потребують поліпшення житлових умов, є спеціальною вимогою – передумовою, дотримання якої (разом з іншими) уможливило реалізацію громадянином права на державну підтримку в отриманні доступного житла, а договір оренди житла з викупом постає цивільно-правовим засобом реалізації права громадянина на доступне житло.

Останнє зближує оренду житла з викупом з договором найму жилого приміщення, що регулюється ЖК [3], та договором найму соціального житла за Законом України «Про житловий фонд соціального призначення» [16]. Обов'язковою передумовою укладення зазначених договорів також є публічно-правова складова: визнання громадянина потребуючим поліпшення житлових умов, черговість отримання житла, спеціальні вимоги щодо житла як предмета договору та щодо особи наймача.

Підсумовуючи, слід вказати на необхідність аналізу концептуальних підходів законодавця щодо правового регулювання відносин найму житла. У теоретичній та практичній площині виникає чимало питань з визначення правової природи різних конструкцій договору найму житла, з'ясування їх особливостей та критеріїв розмежування у застосуванні цивільного та спеціального житлового законодавства щодо сфери житлових правовідносин.

Список використаної літератури:

1. Галянтич М.К. Житлове право України: Навч. посіб. / Рец.: В.В. Луць, О.В. Скрипнюк, О.Д. Крупчан. – К., 2008.
2. Деякі питання реалізації Закону України «Про житловий фонд соціального призначення»: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 липня 2008 р. № 682 // <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Житловий кодекс Української РСР від 30 червня 1983 р. № 5464-X // ВВР УРСР. – 1983. – Додаток до № 28. – Ст. 573.
4. Конституція (Основний Закон) Союзу Радянських Соціалістичних Республік: Прийнята позачерговою сьомою сесією Верховної Ради СРСР дев'ятого скликання 7 жовтня 1977 р. // <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Конституція (Основний Закон) України: Прийнята на позачерговій сьомій сесії Верховної Ради Української РСР дев'ятого скликання 20 квітня 1978 р. // <http://zakon.rada.gov.ua>.
6. Конституція України. Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // ВВР. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
7. Порядок надання державної підтримки для забезпечення громадян доступним житлом: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2009 р. № 140 // <http://zakon.rada.gov.ua>.
8. Порядок оренди житла з викупом: Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2009 р. № 274 // <http://zakon.rada.gov.ua>.
9. Правила користування приміщеннями житлових будинків і гуртожитків: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 1992 р. № 572 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 14 січня 2009 р. № 5 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 1992 р. № 572») // <http://zakon.rada.gov.ua>.
10. Правила обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і надання їм жилих приміщень в Українській РСР: Затв. постановою Ради Міністрів Української РСР і Української республіканської ради професійних спілок від 11 грудня 1984 р. № 470 // <http://zakon.rada.gov.ua>.
11. Примірний договір оренди житла з викупом: Затверджено наказом Мінрегіонбуду від

24 червня 2009 р. № 252 // <http://zakon.rada.gov.ua>.

12. Про будівельні норми: Закон України від 5 листопада 2009 р. № 1704-VI // ВВР. – 2010. – № 5. – Ст. 41.

13. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державного регулювання у сфері будівництва житла: Закон України від 29 червня 2010 р. № 2367-VI // <http://zakon.rada.gov.ua>.

14. Про Державну іпотечну установу: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 липня 2009 р. № 768 // <http://zakon.rada.gov.ua>.

15. Про деякі питання реалізації Закону України «Про житловий фонд соціального призначення»: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 липня 2008 р. № 682 // <http://zakon.rada.gov.ua>.

16. Про житловий фонд соціального призначення: Закон України від 12 січня 2006 р. № 3334-IV // ВВР. – 2006. – № 19-20. – Ст. 159.

17. Про запобігання впливу світової фінансової кризи на розвиток будівельної галузі та житлового будівництва: Закон України від 25 грудня 2008 р. № 800-V // ВВР. – 2009. – № 19. – Ст. 257.

18. Про затвердження Державної цільової соціально-економічної програми будівництва (придбання) доступного житла на 2010–2017 рр.: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2009 р. № 1249 // <http://zakon.rada.gov.ua>.

19. Про затвердження Порядку надання державної підтримки для забезпечення громадян доступним житлом: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2009 р. № 140 // <http://zakon1.rada.gov.ua>.

20. Про Єдиний державний реєстр громадян, які потребують поліпшення житлових умов: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2011 р. № 238 // <http://zakon.rada.gov.ua>.

21. Про схвалення Концепції Державної цільової соціально-економічної програми будівництва (придбання) доступного житла на 2009–2016 рр.: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2008 р. № 1406-р. // <http://zakon1.rada.gov.ua>.

22. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // ВВР. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.

23. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар / За заг. ред. Є.О. Харитонова, О.І. Харитонів, Н.Ю. Голубевої. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К., 2009.

Надійшла до редакції 02.06.2011

ШЕЛУХИН Н.Л.,

доктор юридических наук, доцент

(Донецкий юридический институт Луганского государственного университета внутренних дел им Э. А. Дидоренко)

УДК 346.7 : 347.463

ХОЗЯЙСТВЕННО-ПРАВОВЫЕ ПРОБЛЕМЫ В ОБЕСПЕЧЕНИИ ТРАНЗИТНЫХ ПЕРЕВОЗОК В УКРАИНЕ

Статья посвящена уменьшению объема транзитных железнодорожных перевозок в Украине. Рассмотрены причины потери транзитного потенциала государства и предложены меры по обеспечению его увеличения.

Ключевые слова: железная дорога, транзит, качество доставки грузов, таможенные операции, экспедиторы, тарифная политика.

Статтю присвячено зменшенню обсягу транзитних залізничних перевезень в Україні. Розглянуто причини втрати транзитного потенціалу держави та запропоновано заходи щодо забезпечення його збільшення.

Ключові слова: залізниця, транзит, якість доставки вантажів, митна операція, експедитори, тарифна політика.

The article is devoted diminishing of volume of transit railway transportations on Ukraine. Reasons of loss of transit potential of the state are considered and measures are offered on providing of its increase.

Keywords: railway, trunk-to-trunk, quality of delivery of loads, custom operations, dispatch, tariff policy.

Текущий финансовый кризис продемонстрировал уязвимость существующей структуры национальной экономики, в которой доминирующее место имеет одна, преимущественно сырьевая отрасль. С учетом того, что металлурги более 80 % продукции вывозят за границу, потеря рынков сбыта ознаменовала практически 50 % сокращение объемов производства. И как

